

Тема: Провідна роль поезії в 20-ті роки.

Павло Тичина- найбільший модерніст 20-х років.

Феномен «кларнетизму». Збірка «Сонячні кларнети»

Мета: Формування компетентності: предметні -

закріпити в учнів уявлення про роль і розвиток поезії в 20-ті роки, ознайомити учнів із життєвим і творчим шляхом П.Тичини; вказати на вплив символізму та імпресіонізму на творчість письменника, пояснити поняття «вітаїстичність» та «кларнетичний символізм» на прикладі поезій збірки; розвивати навички аналізу поезій, основних мотивів, художніх засобів, виховувати зацікавленість творчістю письменника.

Основні терміни і поняття: кларнетизм, вітаїзм, символізм, експресіонізм

Обладнання: портрет П.Тичини, фотографії його родини, першої вчительки, підручники, збірки, ілюстрації художників К.Моне, О.Куліча, В.Кричевського, С.Далі, відео YouTube.

Тип уроку: комбінований

Підготувала урок:
викладач української мови і
літератури
Михальчук Г.Є.

«На те – я лірик, щоб запитувать.
Не тільки холодно озватися,
Не тільки лозунги почитувати,
А – дивуватись, дивуватися!»

П.Тичина

Слово вчителя.

Поезія – жанр словесного мистецтва , який найточніше виражає національний дух та найактивніше реагує на події, що відбуваються в суспільстві.

Оскільки нова доба заговорила спочатку поетичними рядками, то саме в поезії найяскравіше відбилися всі суперечності того часу.

Сьогодні ми ознайомимося з біографією одного найталановитіших українських поетів, на житті і творчості якого ці суперечності позначилися найпомітніше.

Сприйняття та засвоєння нового матеріалу

Слово вчителя.

Поет. Публіцист. Критик. Перекладач. Редактор. Видатний громадський діяч. Академік. Лауреат. Міністр. Депутат. Усе це одна людина - Павло Григорович Тичина. Людина надзвичайно чуйної, сердечної, винятково скромної, благородної людини. Його називають справжнім генієм і втраченим генієм.

Наше завдання – з'ясувати причини таких суперечностей, усвідомити, у чому полягає трагізм його долі.

Запис теми і епіграфу у зошитах;
Повідомлення учнів - біографів (презентації);

Робота з підручником ст.56

Завдання для класу: скласти таблицю:

- а) походження, батьки;
- б) освіта;
- в) уподобання, таланти;
- г) початок літературної творчості.

Викладач повідомляє цікаві факти біографії.

Все це вплинуло на формування Тичини – поета.

Звучання кларнета: з YouTube Armeniam klarnet

https://www.youtube.com/watch?v=ISJz6hGh5a0&list=RDISJz6hGh5a0&start_radio=1

Саме «Сонячними кларнетами» була названа перша збірка поета. Вона вийшла в Києві 1918р. і в неї увійшло 44 поезії (запис у зошитах).

Слово вчителя. Його стали називати князем поезії. Книга вразила надзвичайним небесним звучанням, неповторною ритмікою та оригінальними образами. Сьогодні ми ознайомимось із найкращими зразками його ранньої поезії, спробуємо відчути її серцем і осягнути розумом, переконатися в її неординарності і полюбити.

В «Сонячних кларнетах» було поєднано досвід новітніх європейських шкіл, насамперед *символізму* і *імпресіонізму* з стилями *українського фольклору* (записати).

Теоретики і практики символізму не раз наголошували, що поезія є «внутрішня музика» і що музика - скелет поезії».

Робота з підручниками.

Виписати з підручника поняття «кларнетизм» стор.19

Ось один з найпоказовіших зразків такого «озвучування».

Читання і аналіз поезії «Гаї шумлять»

- Які слухові та зорові образи ви можете виділити?
(гаї шумлять, дзвін гуде, трави шепочуть, хмарки біжать, думки праде);
Епітети: шепіт трав голублячий;
Порівняння: купаючи мене, мов ластівку.
- Який настрій панує у вірші? (радісний, світлий).
Радість сприйняття життя називається вітаїзмом (записати).

«Арфами, арфами» Прослуховування:

Перегляд відео в YouTube Ann Serikova.

<https://www.youtube.com/watch?v=raiWYvMBKAI>

Виписати кольори, епітети (золотими, перламутровими, блакить).

Перекладіть на англійську. Зверніть увагу, що не всі слова перекладаються. (самозвонними, ніжнотонними). Ці слова називаються неологізмами.

У віршах поета поєдналися: музика, живопис, поезія.

Які кольори переважають у поезії, випишіть їх у зошит.

Повідомлення про символіку кольорів художників – символістів і імпресіоністів. (повідомлення учнів).

Зверніть увагу які кольори переважають у картинах К.Моне, О.Куліча, В.Кричевського.

Повідомлення учнів про символіку кольорів.

Золотий - символ свяності. Він також символізує сонце і багатство. Але колір має бути чистим, а багатство духовним.

Синій – символ вірності, довір’я й безкінечності. Вірності, кохання, людяності, безкінечності Всесвіту, сонця й життя.

Зелений – символ природи і молодості. Він – «міст» між двома протилежними кольорами – гарячим червоним і холодним синім. А тому виступає кольором надії на злагоду, мир і спокій.

Червоний – символ крові і вогню. У ньому різні сторони життя: його повнота, свобода та енергія, а також помста і агресивність.

Цей колір з’являється у віршах Тичини пізніше. Імпресіоністи ніколи не використовували чорний колір.

Завдання

Розгляньте малярську роботу П.Тичини «З моого вікна» 1919р.

- Коли ми дивимось у вікно? (Коли ми мріємо, або коли когось чекаємо).

Читання вірша «О Панно Інно» (читає учениця).

Аналіз

Повідомлення історії написання стор. 24 (підручник Українська література 10 клас, О. Борзенко).

Знайдіть неологізми (золото цінно, дитино), поясніть.
Повідомлення про алітерацію (звук – н – повторюється 33 рази).
Це створює музикальність поезії.

«Ви знаєте, як липа шелестить...»

Учениця виразно читає вірш під мелодію української народної пісні «Ніч, яка місячна».

<https://www.youtube.com/watch?v=dVRUEX4DSBo>

- Який провідний мотив вірша? (гармонія людини і природи; кохання).

Підведення підсумків I-го етапу роботи.

Всім цим віршам властиві: асоціативність, мелодійність, символізм.

Але ми знаємо і іншого Тичину.

Самостійне читання «Одчиняйте двері» 1918р.

- Чому вірш контрастний, побудований на антitezі?
- Знайдіть ці протиставлення (голуба блакить – тьма, горобина ніч, шляхи в крові, слози, дощ).

Контраст, напруження, переживання, антигуманна дійсність притаманні – експресіонізму ст.26. (Прочитайте визначення).

Систематизація і узагальнення вивченого

1. Закінчти речення:
На уроці я дізnavся...
2. Ознайомився з віршами...
3. Прийом «Гронування» на прикладі віршів «Гаї шумлять», «Арфами...», «О Панно Інно», «Одчиняйте двері».

Це нам дозволить перейти до іншого П.Тичини і пояснити слова поета:

«Він (Маланюк) єдиний мене зрозумів, він єдиний сказав мені правду.»

Домашнє завдання:

1. Повторити матеріал уроку.
2. Вивчити вірш.
3. Знайдіть слова Є.Маланюка про Тичину.
4. Яку правду мав на увазі поет?